

ES SAIG

ALGAIDA – NÚM. 177 – SETEMBRE DE 1995 – PREU: 150 PTS.

EDITORIAL

COMENÇAMENT DE CURS

S'acaba l'estiu i, posats a fer-ne una mica de balanç, pensam que la valoració és positiva. Ha fet calot, com és normal i obligat, però no aquella calor aclaparadora, feixuga, que s'allarga dies i dies; s'ha pogut sofrir bastant bé. L'estiu està també associat a dos problemes greus: la manca d'aigua i els incendis forestals. Ara bé, a Algaida pràcticament no els hem tengut: el subministrament d'aigua ha funcionat bé, sense queixes de consideració, i no hem tengut incendis. I pel que fa a altres incomoditats i qüestions pròpies de l'estiu tampoc no han superat els límits previsibles ni han sortit de mare. Un estiu, per tant, normal tirant a bo.

El final de l'estiu s'associa també al començament de curs; deu esser, sobretot, per allò del curs escolar, ja que tot el món de l'ensenyament es torna a posar en marxa. Però també molta més gent ha gaudit d'unes merescudes vacances, si bé no podem oblidar que a Mallorca, per allò del turisme, l'estiu és l'època de més feina per a un sector important que durant aquests mesos s'ha de guanyar les garroves de tot l'any.

En aquest temps de verema, ES SAIG reprèn també la seva activitat després d'un mes de vacances. Aquest número de la revista, com ja és tradicional, té un record especial per a Pina dedicant-li la portada i la xerradeta a més de l'espai habitual. Aprofitam per donar a tots els pineros els molts d'anys amb motiu de la festa dels seus Sants Patrons.

No podem oblidar que iniciam igualment un curs polític que probablement veurà canvis d'una gran transcendència. Així com a nivell econòmic i laboral les coses no van del tot malament, en canvi les incògnites polítiques que s'hauran d'aclarir són moltes i molt decisives. I això en el pla nacional i en el de la nostra Comunitat, on s'han produït unes mudances que semblaven impensables fa pocs mesos. Tot apunta, idò, a un curs polític mogut i transcendent. Esperem que la nuvolada escampi, que el cel s'aclareixi i que avancem per camins més llisos i asserenats.

LA NOSTRA PORTADA= Aquesta foto té ja bastants anys i ens mostra uns joves de Pina que seguidament vos identificam. Primera fila: Toni de Son Pau, Jaume Boet (+), Miquel Nyam, Tomeu Menut (+), Jordi Xiscos, Gori Quefe, Pep Escolà, Felip Teulé (+), Sebastià Ferrer, Andreu Boet i Joan de Son Barrera. Segona fila: Toni Perull, Jaume de Son Mol (+), Tomeu Putxet, Jeroni Perull, Antònia Mut, Guiem Xiscos, Antoni Foc, D. Miquel Puiggros (+) i Toni de Son Corró (+).

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual D.L.P.M. 498/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tel: 66 50 42 / 27 25 76

Fax: 12 50 44

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

tel: 55 52 12

ES SAIG només es responsabilitza de
l'Editorial

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografiem: Mireia Mulet i Guillem Vanrell

Col·laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sasatre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta.

calaix de sastre

INTERFERÈNCIES

Quin serà el mapa lingüístic que s'ensenyarà a les escoles del "Estado de las Autonomías" de l'any 2000? (*Pip!*) Després de remarcar la tan proclamada sentència -quina veritat i quina gran mentida: "El castellano es la lengua común de todos los españoles"- hi podrà haver, al mapa, un paràgraf que digui més o menys així: "Se habla: el gallego, en Galicia; el euskera, en el País Vasco; el catalán, en Cataluña; el valenciano, en la Comunidad Valenciana y su lengua en las Islas Baleares". Això, amb sort. Perquè si l'encert no és el company de viatge ocasional del traductor, hi poden fotre la "cajalengua" o qualsevol altra finesa. (*Piiip!*)

Però, és necessari mantenir la calma. El conseller Rotger ha viatjat fins a Prada, a la Universitat Catalana d'Estiu; i allà, sota la influència benèvola dels aires del Canigó, ha tengut intel·ligència suficient per no fer propaganda del foc en una reunió de bombers, i ha proclamat amb solemnitat que el Govern Balear no qüestiona la unitat del català. (*Pip!*) També ha tomat a parlar, sense especificar-les, de les 25 o 26 mesures màgiques que posaran el cata...-perdò, que ara ja som a Mallorca- sa nostra llengua tan bona com un gra d'all. Són les primerenques declaracions ostentoses del postcañellisme. Renou de plats, de moment; ara, esperam el brou i, naturalment, les tallades. (*Piiip!*)

Un menú d'urgència, per començar: la derogació de l'ordre -sí, en minúscules- que ara fa un any el conseller Rotger va fer pública i que suposadament havia de regular l'ús del català a les escoles. Aquesta ordre ha estat, i per unanimitat, rebutjada a l'Universitat Catalana d'Estiu. La mateixa valoració n'han feta els participants a l'Escola d'Estiu de Mallorca que enguany, coincidint amb Sant Bartomeu, s'han reunit a Montuiri. (*Pip!*)

Els arguments que exposen ambdós col·lectius, amb participació significativa de professionals de l'ensenyament de tots els nivells, des de la universitat a les escoles infantils, són contundents. Segons dades del Ministeri d'Educació i Ciència, el 67% dels alumnes segueixen a les Illes tot l'ensenyament només en castellà i únicament ho fa en català el 17%. Davant una situació tan

desequilibrada com aquesta, una política de liberalisme salvatge com la que propugna l'ordre Rotger només pot servir per consolidar la substitució i mort del català. (*Pipp!*) I aleshores els professors es demanen: si en altres àmbits de la vida, no s'accepta moralment el liberalisme sense restriccions que protegesquin amb efectivitat els dèbils, ¿a què ve ara tenir estufera de liberalisme lingüístic, si no és per amagar malèvols intencions? I per això reclamen la redacció d'una nova Ordre, aquesta sí en majúscules, que estableixi les obligacions pertinents a tota la comunitat educativa fins a aconseguir que el català sigui la llengua de les escoles de les Illes. (*Piiiiiiippp!*)

Un bell desig, sense dubte. Per cert, l'esmentada Escola d'Estiu de Montuiri va voler reafirmar la seva catalanitat retent un emotiu homenatge a dos grans comunicadors de profit: Ovidi Montllor i Guillem d'Efak. Per donar al meu ordinador una lliçó de força i de poesia, l'hi vaig posar, a la pantalla, el "Diccionari de butxaca", un poema impressionant que Ovidi va escriure el 1973. I li ha agradat!, a l'ordinador. Tant que, quan faig aquest escrit, la màquina, amb la sensibilitat ferida i un poc destrempada, i sense que jo pugui endevinar el perquè, constantment malda per recitar el "Diccionari", provocant les interferències que heu notat en el text. Finalment, hem fet això que ara està tant de moda: hem pactat! I tos dos hem quedat satisfets! Fins aquí, he parlat jo; a partir d'ara, ho farà l'ordinador, que s'ha fet ben seus els mots d'Ovidi.

Ases! / Porcs! / Vaques! / I gossos! / Serps! / Sangoneres! / I llops! / Són animals / de la terra. / Són animals / del Senyor. / Duros! / Bancs! / Finances! / Or! / Negocis! / Bosses! / I milions! / Són paraules / de la terra. / Són paraules / de senyor. / Mort! / Bondat! / Fe! / Caritat! / Submissió! / Pecat! / Infern! / ¿Són paraules / que en la terra / ens va deixar / el Senyor? / Ases! / Porcs! / Vaques! / I gossos! / Serps! / Sangoneres! / I llops!

M'HAN DIT QUE DIUEN

Ja feia molt que no ens trobàvem; aquest mes de vacances que ens dóna el nostre director s'agraeix, i bé. I per això ara ja no ens recordam massa de les festes de Sant Jaume. Però convé parlar-ne, perquè són uns dies en què tot el poble canvia de fesomia: cases netes que fan olor de net i d'untura, carrers amb paperines, banda de música, cossiers, berbenes, coets, rodells (magres),... Potser un dels actes més originals, quan es fa, sigui la gimcana, que mou molta gent i fa que hi participin indirectament moltes persones des de ca-seva. Hem sentit comentaris de gent que no hi prenia part, però que va trobar molt animat aquest concurs.

Per Sant Jaume Algaida pareix un dels pobles amb més ambient cultural de Mallorca, i de fora Mallorca. Ho deim perquè hi ha una quantitat d'exposicions i concerts que és massa. Potser seria convenient que dossificàssim un poc això de les exposicions: la gent en queda un poc farta. I pel que fa als concerts, Mallorca n'està plena durant tot l'estiu, i per a la gent d'Algaida no és un dels actes que més l'estiri. Per cert que ens digueren que a un concert de Ciutat, a la Fundació Miró, hi havia mig Algaida. Segurament en trobareu qualche comentari a un altre lloc de la revista.

Pràcticament hem passat ja l'estiu i no hi ha hagut problemes d'aigua canalitzada. Fins i tot un dia pel carrer de la Unió "rebertaren ses fonts Ufanes": va rebertar una tuberia general i tot el carrer nedava. Això sí: ho arreglaren tot d'una i no es va interrompre el subministrament.

El que no s'ha arreglat gaire són les males olors pels carrers, que ja hem sentit comentar un grapat de vegades. Segurament quan arribi l'hivern no les sentirem tant, però hem de pensar que d'aquí a vuit o deu mesos tornarà la calor, i si estam a les mateixes, mal "assumpto".

Ja hem comentat altres vegades que a Algaida els cafès estan tots per Sa Plaça. I els cafès són una espècie de servei públic, fan falta a un sector més o manco nombrós del poble. Idò no hi ha manera que es posin d'acord a l'hora de tancar, sigui per tenir un dia lliure a la setmana o per vacances. Convendria coordinar un poc aquest tema, posar-se una mica d'acord, perquè hi ha dies, i setmanes, que la Plaça és com morta, sense vida.

L'estiu és una època en què la gent disfruta de vacances i, després de la calor del dia, s'està a la fresca fent tertúlia, sigui al carrer, a Plaça o al corral. Idò aquests dies n'hem sentit molts que es queixen del renou (música i crits, en alemany moltes vegades) que se sent per tot el poble i que sembla venir d'un local de la carretera, que deu organitzar festes pels turistes, però que molesta tot el poble. Són molts els algaidins que troben que no hi ha dret, que qualcú els hauria de fer baixar el volum dels altaveus.

Bé, però l'estiu és època de sopars. I molts que se n'organitzen: un bon trempó a la fresca, amb bona companyia i un bon vi, blanc o rosat (o negre), és una delícia. Hem sentit molta gent que tenia problemes, que "no hi ha dies" per fer tot el que un voldria. No cregueu que exageram, sabem de qualcú que s'ha trobat amb tres sopars el mateix dia; i només podia anar a un...

Llegirem als diaris que, segons uns estudis que s'han fet, a l'estat espanyol es viu molt bé, que està situat al novè lloc a nivell mundial. Si aquesta enquesta s'hagués fet a Algaida, segurament el lloc hauria estat el primer o, com a molt, el segon. Sabeu que s'hi viu de bé a Mallorca! I a Algaida encara més.

Ja hem sentit molta gent que gemega perquè s'acaba l'estiu: estudiants i mestres no hi poden donar passada. I un comentava que pels nostres polítics també és com un començament de curs: des de les eleccions del juny els hem deixat tranquils, però a partir d'ara serà qüestió que es noti que han acabat les vacances i afrontin els problemes que tenim a Algaida.

Perquè segurament en trobaran, de problemes, per resoldre, com poden ser la circulació o les Normes Subsidiàries o Ses Escoles o s'escorxador, el "Frente", els cans de fora vila, els robatoris a casetes, les construccions il·legals... O el preu de les garroves: sí, enguany diuen que les garroves van cares. I sembla que hi ha més gent mai que les vol collir (i dur a vendre); però no sempre és el propietari qui les va a collir. Ens han dit que ja han agafat un parell de "colles" que es dediquen a anar per fora vila a agafar les garroves que troben i que, segons ells, "es perden davall l'arbre".

L'altre dia ens explicaren que a Pina hi va haver una mica d'enrenou, a altes hores de la nit: cotxes que feien "brusques" i renou per Plaça i carrers dels voltants. Com veis, és una cosa que a Algaida ha succeït bastantes vegades. El que no ha passat mai a Algaida -que sapiguem- és el que va passar allà: una autoritat "municipal" va reconèixer els que "disfrutaven" fent carreres i va anar a casa de cada un d'ells i va dir als pares que l'endemà dematí acudissin a Plaça amb els seus fills; i així ho feren... Així ens ho han explicat, i així vos ho contam. A lo millor a la plana de Pina en parlen amb més detall.

UN SORD

Aquí teniu una curiositat: na Sebastiana "Floquet" ens mostra unes cebes de la seva collita; són unes cebes que podríem dir "bessoneres" ja que en un cas són cinc i en l'altre quatre cebes que varen néixer en un sol ramell.

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

VISITA DEL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

El passat dia 1 de setembre, el Molt Honorable President de la Comunitat Autònoma va visitar el nostre poble.

El Sr. Cristòfol Soler, acompanyat de la Vice-Presidenta del Govern Balear, Sra. Rosa Estaràs i del Sr. Bartomeu Reus, Conseller d'Obres Públiques i d'Ordenació del Territori, s'entrevistaren, a la Casa de la Vila, amb el Batle d'Algaida i els Regidors del nostre Ajuntament.

Aquesta visita va esser la primera de les que el sr. Soler té previst realitzar a tots i cada un dels ajuntaments de l'illa de Mallorca.

A l'entrevista mantinguda entre els representants del Govern Balear i el Consistori algaidí, el batle va plantejar una sèrie de qüestions que afecten al poble i que depenen, per motiu de competències, d'actuacions a dur a terme pel Govern Balear.

Així, es va parlar del Pla Director de Carreteres i, en particular, de les dues variants que es preveuen dins el nostre terme municipi -

pal. En relació a aquestes persisteix la intenció de mantenir el Pla Director, si bé la Conselleria d'Obres Públiques està disposada a considerar si els itineraris prevists són els més idonis.

Quan a la variant de la carretera de Manacor, sembla que dependrà la seva efectiva construcció si l'autopista es fa per l'actual carretera de Manacor o, en canvi, es construeix per la zona de Llevant.

En tot cas, segons el Conseller d'Obres Públiques, i per qüestions de financiació, no es pendrà una decisió abans de cinc anys.

Per altra banda, pel que fa referència a la constucció de les depuradores a Pina i a Randa, el Conseller va expressar que amb anterioritat a l'any 1997 és intenció de la Conselleria haver dotat a tots els pobles de plantes de depuració.

El batle va expressar, també, la seva preocupació per la coordinació del Pla Director de Carreteres amb el Pla Territorial del Pla de Mallorca i amb les Normes Subsidiàries que està redactant l'Ajuntament, tramitacions que com que coincideixen totes elles en el temps, amb molts d'aspectes obligaran a unificar criteris.

De fet aquesta situació ha obligat al Consistori a relantitzar la tramitació de les Normes Subsidiàries, ja que els altres dos plans són superiors en rang i, per tant, seria una pèrdua de temps no redactar-les d'acord amb els criteris que aquells estableixin.

Això ho trobaren també els representants del Govern i es comprometeren a allargar els terminis del conveni de subvenció que gaudeix l'Ajuntament per efectuar el planejament del poble.

El batle d'Algaida va sol·licitar també que s'establissin ajudes per dotar de mitjans les Polícies Municipals, així com unificar el sistema de comunicacions.

Es va parlar també de l'Operació Territorial Integrada que, dins el marc del Programa 5 B del Fons Estructurals Europeus, està previst que es realitzi a Algaida, i de la importància d'accions com aquesta pel desenvolupament econòmic del Pla de Mallorca.

El Conseller d'Obres Públiques va oferir la seva col·laboració en matèria d'aigua potable en alta, ja que té constància, per altres visites del batle, que el poble d'Algaida és el més problemàtic en aquesta qüestió dels que conformen el Pla de Mallorca.

I per finalitzar el President del Govern Balear va manifestar que el Govern tendria una actuació decidida en matèria de Normalització Lingüística i que en aquest sentit demanava la col·laboració de l'Ajuntament.

ANUNCIS

INFORMACIÓ DE CADAGUA

Cadagua informa que durant el mes de setembre, els dies **5 i 9**, de **9'00 a 13 hores**, a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila, s'atendrà al públic per a qualsevol aclariment en relació als rebuts (reclamacions, pagament de rebuts, etc.) i, també, en relació al subministrament d'aigua i sanejament que s'efectua al Municipi d'Algaida.

CONTENIDORS DE FEMS

Per tal d'evitar molèsties als veïns, pregam depositau el fems als contenidors a darrera hora de l'horabaixa i que deixeu les tapadores tancades.

CISTERNES

Arribada l'època de pluges, és necessari que es faci un seguiment de l'aigua de les cisternes a fi de garantir la seva potabilitat. En aquest sentit recomanem que es consulti amb l'apotecari per tal que us indiqui la manera correcta de preservar l'aigua de possibles contaminacions.

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

Dia 16 de setembre tindrà lloc l'inici del curs 1995/96 de l'Escola Municipal de Música d'Algaida. Divendres dia 15 tindrà lloc a Ses Escoles una reunió entre els alumnes i els professors per tal d'establir els horaris de les classes.

NOTICIARI

VISITA OFICIAL DEL PRESIDENT CRISTÒFOL SOLER

El passat dimecres dia 1 el President del Govern Cristòfol Soler va fer una visita oficial a Algaida. Precisament va iniciar al nostre poble la sèrie de visites que farà a tots els municipis de Mallopra per conèixer els principals problemes que els afecten. El fet d'haver començat aquestes visites per Algaida motivà que hi fossin presents els principals mitjans de comunicació: televisions i diaris de Ciutat.

El president Soler, acompanyat de la vicepresidenta Rosa Estaràs i altres consellers, es reuní amb el Consistori i seguidament, a la roda de premsa, comentà els temes tractats amb els nostres representants. Sembla que el tema central va ser la incidència que el Pla Director de Carreteres té al nostre poble a la carretera de Manacor i a l'eix Sancelles-Llucmajor. És sabut que les solucions proposades pel nostre Ajuntament no coincideixen amb les del Govern. Soler manifestà que les negociacions estan obertes i que hi ha pendents decisions que poden afectar el projecte com és la construcció o no de l'autopista de Llevant.

També es va parlar de la conclusió de les obres de subministrament i sanejament d'aigües a tot el municipi, de l'equipament i coordinació de les policies locals, de la creació de la policia rural, etc. etc.

El president Soler va demanar l'ajut de l'Ajuntament per al seu projecte de normalització lingüística. És aquesta una preocupació en què Soler discrepa del seu antecessor en el càrrec i pel qual compta amb la nostra col.laboració.

MOLÍ D'EN XINA

Aquest mes de setembre segueixen els TALLERS D'ESTIU (tots els dimecres, de 9 a 13h.).

El mes d'octubre hi ha previst un programa d'activitats per desenvolupar al llarg del curs: conferències, tallers i seminaris, col.laboracions amb altres Associacions i Entitats (Escola d'Arts i Oficis, Universitat de les I.B.), publicacions i mostres, etc.

Per a tots els interessats en la informació de la programació del Molí d'en Xina es poden dirigir al propi Centre, carrer de la Ribera (Algaida), tots els matins de 9 a 13 hores.

Per a la MATRÍCULA als cursos de UNIVERSITAT OBERTA, dirigir-se a: UNIVERSITAT DE LES ILLES BALERAS, INSTITUT de CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ 8ICE9, carrer Miquel dels Sants Oliver 2, Edifici Sa Riera, Palma, Tel. 17.30.14.

PLUVIÒMETRE

Les pluges caigudes a Algaida els darrers mesos han estat: juliol, 1 litre; agost, 38 litres.

És el moment de fer el recompte de l'any agrícola 94-95 (setembre-agost) que tot just ha acabat. I segons les dades que ens proporciona l'apotecari Gabriel Martorell arriben als 587'7 litres. Potser vos estrany aquesta xifra després de sentir tantes i tantes vegades el comentari de "no plou". La veritat és que no ha estat un any dolent pel que fa a pluges, ja que supera la mitjana anual que, com recordareu (ES SAIG, nº 165), és de 560 litres. Aquesta mitjana és el resultat de l'observació pluviomètrica dels darrers 60 anys. Un altre problema és que aquestes aigües no s'hagin repartit de manera equilibrada.

NOTICIARI

JOAN VALENT A LA FUNDACIÓ MIRÓ

Un dels esdeveniments musicals -i socials- d'aquest estiu a Mallorca ha estat sens dubte la presentació de l'obra "*Mon Cher Miró*" del nostre bon amic Joan Valent. Va ser el passat 17 d'agost al pati de la Fundació Pilar i Joan Miró davant d'un miler de persones que, atentes i absortes, seguiren l'actuació malgrat les manifestacions amenaçadores de la meteorologia.

L'obra de Joan Valent consta d'onze variacions en les quals es combinen les parts cantades amb les recitades amb intervenció de l'orquestra -magnífica en tot moment- i l'electrònica. Durant una hora i mitja se succeeixen moments de música dolça, clàssica, amb altres de més salvatge i cridanera en una mostra de creativitat d'en Joan, que s'inspira en l'epistolari de Miró. El títol "*Mon Cher Miró*" neix de l'encapçalament de moltes de les cartes que Miró rebia dels seus amics.

Aprofitam per felicitar en Joan en aquesta passa endavant en la seva carrera, una carrera que no dubtam que es veurà acompanyada per l'èxit.

HA MORT MANUEL PICÓ

Ha mort Manuel Picó, amb el qual ens unien, a més d'uns vincles de parentesc, una cordial amistat i un profund afecte.

Les facetes en què es manifestà la seva personalitat són moltes i els seus amics les han posat de relleu en diversos mitjans de comunicació: escriptor amb una sèrie de novel·les publicades; periodista amb nombrosos articles sobre temes molt diversos; pintor d'extraordinària sensibilitat i promotor de manifestacions artístiques, entre elles el grup **Tago**, del qual fou fundador i que presidí durant molts d'anys; gastrònom re-

conegut i potser el més qualificat tastador de vins de Mallorca. A més, i per damunt de tot, era una persona d'una bonhomia i d'una cordialitat essencials; gran conversador, una sobretaula o una tertúlia amb ell eren una pura delícia. Dotat d'una fina ironia, d'un savi escepticisme, d'una àmplia i sòlida cultura, d'una rica experiència, estava sempre prompte a donar un consell o fer un favor.

Un caire del qual gairebé no s'ha parlat és el de la seva relació amb la Premsa Forana. Com a responsable del setmanari "*Sóller*" -tasca que exercí durant molts d'anys- va ser un dels fundadors de la nostra Associació i vice-president de la primera junta directiva. Darrerament, deslligat ja de la seva relació amb el "*Sóller*", va seguir sempre amb interès la marxa de l'Associació, dins la qual ha deixat molts i invariables amics. Aquí el recordam en una de les trobades de Premsa Forana.

Et recordarem, Manuel, amb tot el nostre agraïment i estima.

DELFI MULET

el racó dels llibres

Rafel Ginard i Bauçà
Obra Poètica

a cura de
Pere Rosselló Bover

Publicacions de l'Abadia
de Montserrat

Rafel Ginard Bauçà el Pare Ginard, ens ha legat una immensa tasca de recopilació: més de quaranta anys de feina recollida en els quatre volums del *Cançoner Popular de Mallorca*, publicats per l'editorial Moll, obra que és considerada pels experts de la mateixa vàlua que l'aplec de les *Rondaies Mallorquines* de Mossèn Alcover. Però el Pare Ginard, a més d'investigador, fou també conrador de la creació literària; concretament, es dedicà a la poesia. A banda d'alguns petits reculls editats en forma de llibre, l'obra del frare franciscà estava molt dispersa, perquè presentà els seus poemes en publicacions molt diverses: a les revistes artanènques *Llevant* -desapareguda l'any 1931- i *Bellpuig* -de la qual fou cofundador l'any 1960; a la revista religiosa *El Heraldo de Cristo*; a la premsa ciutadana -*Baleares*...

Ara el professor **Pere Rosselló Bover**, de la Universitat de les Illes Balears, ha recopilat de forma exhaustiva l'obra poètica del Pare Ginard en un volum, que és el número 19 de la col·lecció Biblioteca Marian Aguiló de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat, llibre que ha estat editat amb l'ajut de la Comunitat Franciscana de Mallorca i dels Ajuntaments d'Artà i de Sant Joan -aquest darrer, poble natal del poeta. En el pròleg, el professor Rosselló ens explica que la poesia del Pare Ginard va amarada de l'estil i de l'esperit dels grans autors de l'Escola Mallorquina; ell manifesta admiració sobretot per l'obra de Llorenç Ribet, però les seves formes són molt senzilles en comparació amb el preciosisme riberià. Rafael Ginard defensava que la poesia havia de ser necessàriament molt intel·ligible, per poder complir el seu paper de conservació de la llengua catalana: "*Cal que els poetes per salvar la Pàtria -la Pàtria és la llengua- practiquin d'una manera eficaç l'apostolat literari. I que els seus versos siguin una llepolia pel major número de persones*".

Del centenar llarg de poemes que recull el llibre, n'hem seleccionats, per fer-vos denteta, dos relacionats amb Algaida.

M. S.

A LA MARE DE DÉU DE LA PAU

Obriu l'arc de Sant Martí
per damunt la meua vida.
Feis-hi néixer amb set colors
un brollador d'alegria,
per abeurar el meu desert,
cruixit de set infinita.
Amb el ventall dels pinars
l'oratge fresc us arriba,
i us voleien els cabells
i us amareu de garriga.
Malalt d'ànima i de cos,
he tocat a vostra ermita.
Encrostat de sol i d'anys,
el noble pedreny molina.
Som vingut com un romeu
sense sarró ni pellissa.

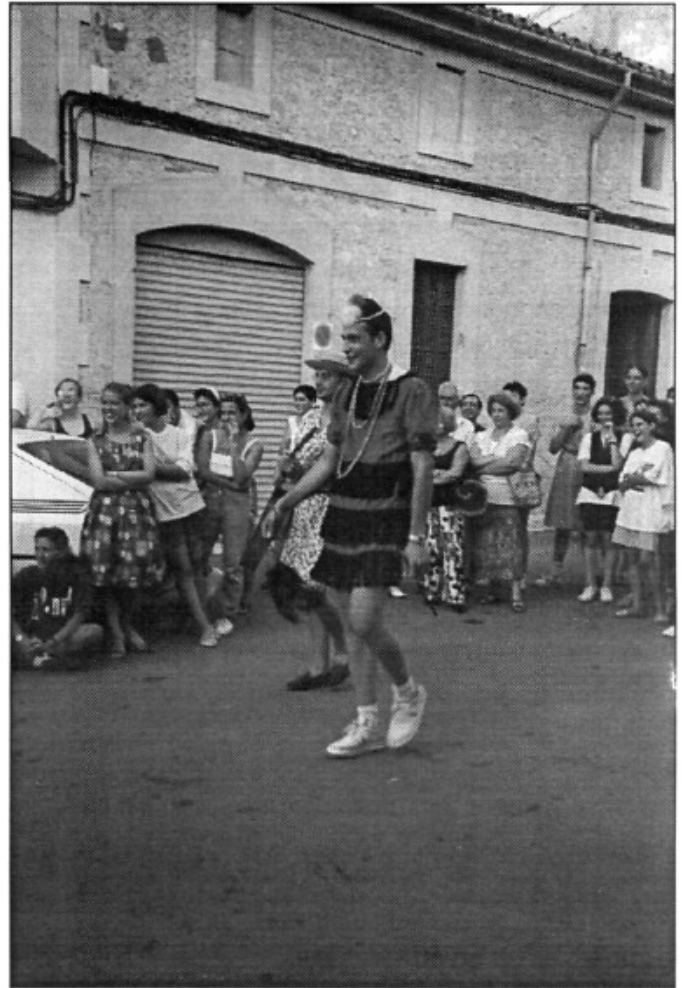
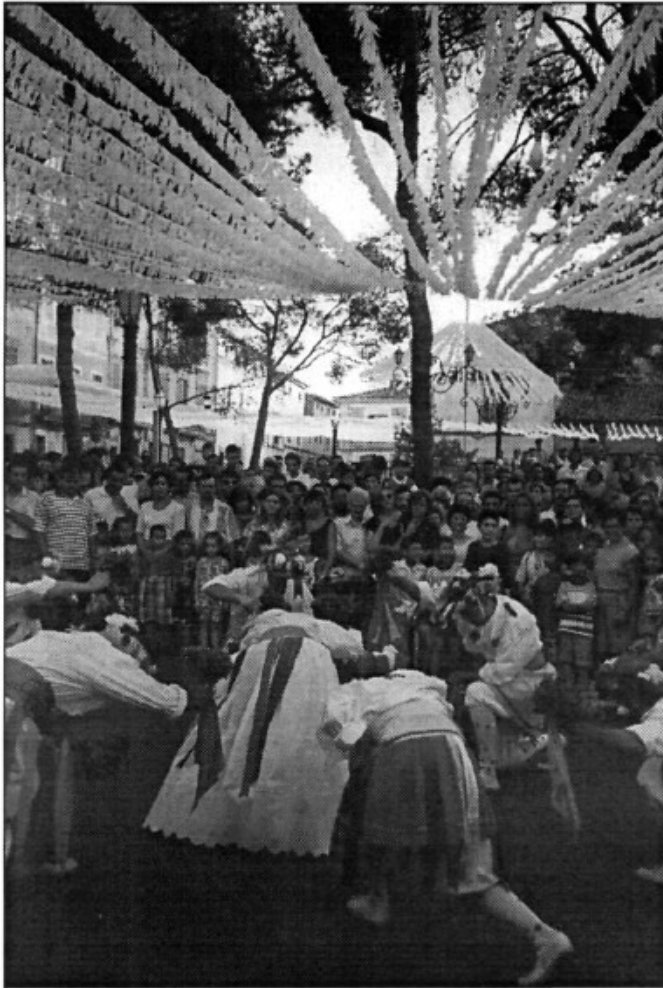
Duc en mi tempesta i nit,
en res mon cor s'adelita
i he perduda pels revolts
dels camins, la meua lira.
Captaire, una encesa us deix
a l'altar, d'avemaries.
Dau-me una almoïna de pau
i aigua i pa de poesia.
Ungiu ma faç amb la llum
vital, del vostre somriure
i, al cor ressec, feis goixar,
jardineria beneïda,
els rosers multicolors
de la perfecta alegria.

COPLA A MINGO REVULGO

A l'amic Pere Capellà,
especialista en gloses,
desig que vegeu passar
el triomf, des de demà,
p'"El Carrer de les Tres Roses".
Amb tambor de pregoner
faria, així, ma proclama:
"Déu vulgui que aquest carrer
vos dugui profit i fama
per tot el vostre mester".
Les comèdies que heu escrit
són un retaule polit
d'escenes de pagesia,
que assaonen l'esperit
d'un viu perfum d'alegria.
Que l'àngel de Montuïri
vos doni inspiracions
de gust de pomes del ciri,
i Mallorca vos admiri
com al rei de les cançons.

FESTES DE SANT JAUME

En aquesta plana teniu unes imatges per recordar les passades festes de Sant Jaume que ja queden una mica llunyanes: els cossiers, la gincama, partides d'escacs damunt Plaça, l'alborada. N'haguéssim pogut incloure més, perquè els actes foren nombrosos, però només vos oferim una mostra.

SABEU **ON** ÉS?

Observant la fotografia d'avui, segur que us vénen diversos pensaments al cervellet. Al primer cop d'ull és un poc difícil observar la seva utilitat; però els més intuïtus/ives hauran endevinat que la pedra foradada d'avui té la mateixa funció que l'estaca que mostràvem fa un parell de mesos i seria el complement ideal per al símbol fàl·lic que representava. Ens explicam? Servia per a fermar-hi les bisties mentre carregaven o descarregaven els carros de la casa on està situada.

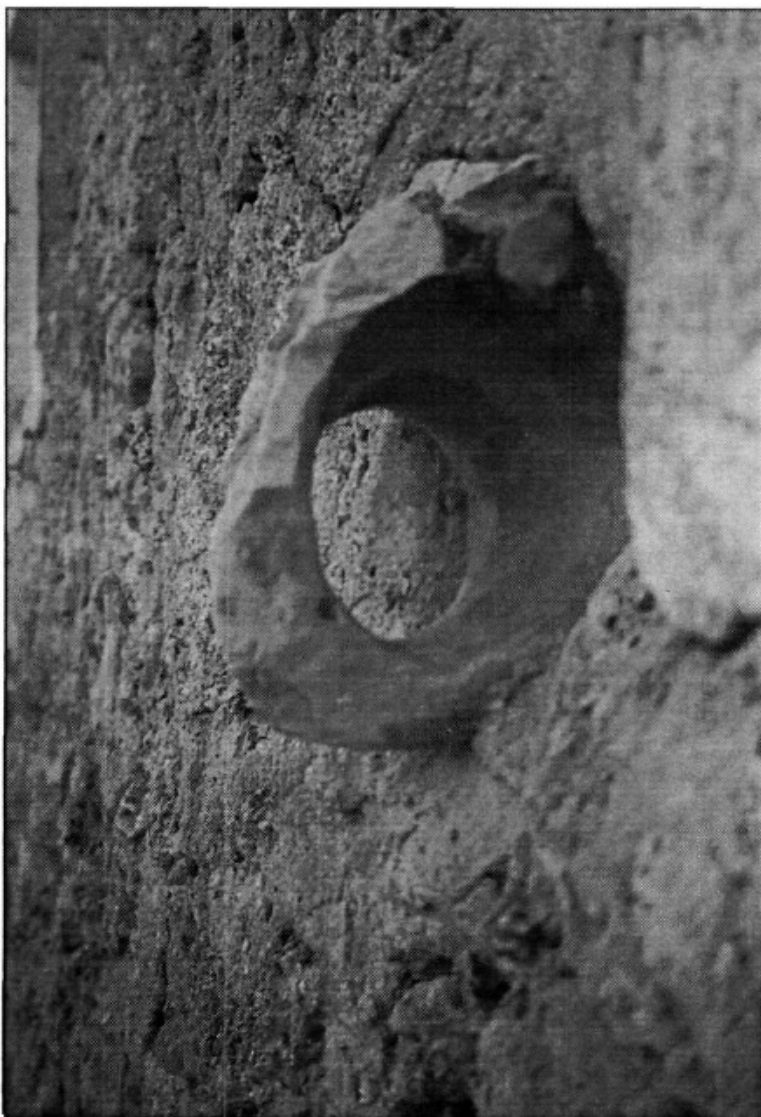
El diccionari ens defineix què és un **forat**: "Una obertura que travessa un cos o que s'hi endinsa considerablement" / **Forat de foc**: "el que es produeix a la roba o una altra cosa per l'acció d'una espira" / **Veure el món per un forat**: "adquirir un poc d'experiència de la vida".

Regla gramatical: Els al·lotells que anàvem a Ses Escoles els anys 50, vàrem aprendre la regla següent: Totes les paraules que en mallorquí comencen amb "F", llevat de fems, FORAT i fermar, en castellà s'escriuen amb "H". De majors hem sabut que hi ha més excepcions; però tant se val, la regla era així, segur.

Endevinalla: "Què és una cosa que com més n'hi ha, manco pesa?" Solució: No heu sentit a dir mai "No hi ha res més lleuger que un forat"? Doncs és això!.

Cançó: Per un forat des calçons / mostrava sa pell vermeia; / tothom que passava deia: / - Jesús, quins melicotons!

Pista: La pedra foradada de la fotografia es troba situada al carrer d'un nucli urbà que no és Algaida, que té per patrons dos sants metges, que, segons diu maliciosament una altra cançó, moriren el mateix mes. El carrer du per nom el d'un filòsof i teòleg que va escriure en català, llatí i àrab. Fou propietari, aquest escriptor, segons contem, de Sa Mata Escrita i Son Trobat. L'objecte de la fotografia, **sabeu on és?**

M. F.

AGENDA CULTURAL

programació anual

Per NADAL: MATINES

Per PASQUA: PENITÈNCIA

A L'ESTIU: BERBENES

NOTA (I): No es convida particularment als actes, per a la resta d'esdeveniments culturals *en cas de produir-se*, s'avisarà puntualment (activitat, lloc, hora, dia, mes i any).

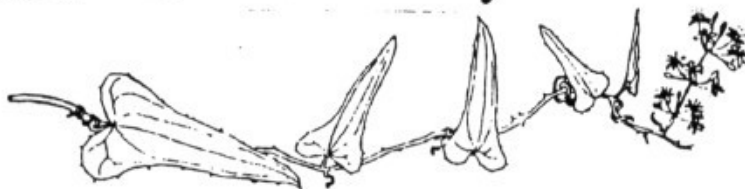
NOTA (II): Es prega puntualitat, una vegada començada la funció no s'hi permetrà l'entrada.

NOTA (III): Es recomana vestir d'acord amb l'espectacle.

NOTA (IV): Es prega SILENCI.

Les nostres plantes

els bolets (I)

Aquesta secció, a partir d'aquest mes i durant els mesos de tardor, estarà dedicada a l'estudi dels bolets. La seva morfologia, la reproducció i, sobretot, comentar els bolets més característics dels nostros boscos seran els aspectes més importants que es tractaran en aquestes pàgines.

Cal dir que a unes pàgines dedicades, tal com s'ha fet fins ara, a plantes superiors, és a dir a les espècies que dintre del regne vegetal han arribat als estadis més evolucionats, parlar dels bolets i dels fongs en general implica explicar el lloc que ocupen dintre de la classificació dels vegetals. I fer-ho d'una manera resumida i, a més, fàcil d'entendre pels que no estan familiaritzats, sigui per la terminologia científica, sigui perquè en poques pàgines és difícil donar abast a un tema que en botànica té una branca d'estudi pròpia, la micologia, és complicat.

Què són els fongs? Segons la **Gran Enciclopèdia Catalana**, són la divisió del regne vegetal integrada per organismes eucariòtics heteròtrofs que tradicionalment són considerats plantes, però que tenen característiques molt particulars.

Aquesta definició posa les coses un poc més clares. Diu que els fongs tradicionalment són considerats plantes. La classificació clàssica dels éssers vius s'ha dividit en botànica, la part que estudia

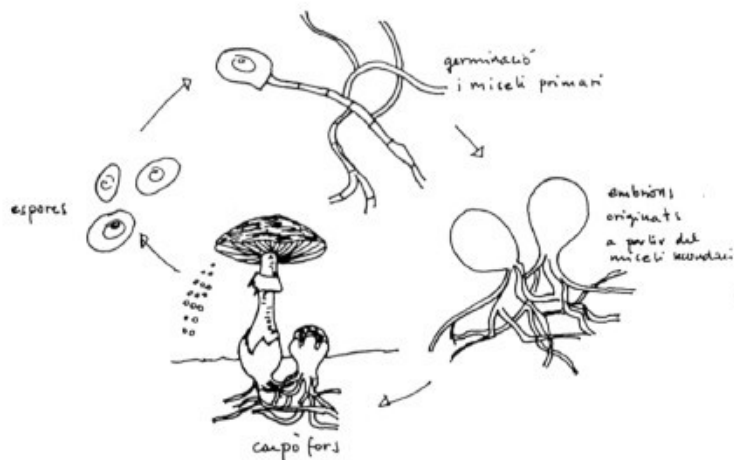
i classifica el regne vegetal, i en zoologia, la que estudia els animals. El col·lectiu d'organismes tradicionalment estudiat pels botànics s'ha anomenat, o per extensió, o per tradició, plantes i agrupa les algues, els fongs, els líquens, les molles, les falgueres i les plantes superiors. Actualment hi ha una tendència a distribuir els éssers vius en cinc regnes i molts autors inclouen els fongs en un d'ells (*Fungi*).

Tornem a la definició de la GEC. Organismes eucariòtics heteròtrofs són aquells éssers vius unicel·lulars o pluricel·lulars, que a diferència dels bacteris i algues blaves presenten cèl·lules més evolucionades amb un nucli diferenciats; no presenten fotosíntesi per la qual cosa necessiten obtenir la matèria orgànica ja sintetitzada i ho fan, o bé a partir d'animals o plantes morts i de tots mena de restes orgàniques en descomposició o descompostes (*sapròfits*), o bé de substàncies produïdes o ingerides per un altre ésser viu, que rep el nom d'hoste (*paràsits*) i a vegades obtenen els aliments a partir d'altres organismes a canvi d'algun tipus de benefici (*simbiòtics*); en són un exemple els fongs que s'han associat amb algues i han originat així els *líquens*.

Els fongs estan formats per unes 80.000 espècies i se'ns presenten com un conglomerat heterogeni que agrupa, entre altres, els típics bolets, les floridures, els

llevats i moltes espècies causants de malalties a les plantes, als animals i a l'home.

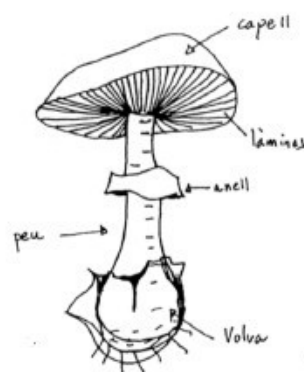
Nosaltres només veurem els fongs més evolucionats, els anomenats **basidiomicets** que tenen en el seu estadi reproductor l'element més característic, el bolet. Vegem en el següent dibuix el cicle reproductiu d'aquests fongs.

El cicle comença a partir d'una **espora** que, quan germina, produeix un **miceli primari**; quan aquest es posa en contacte amb un altre miceli originat a partir d'una altra espora, produeixen, els dos, el **miceli secundari**. El miceli és la fase vegetativa del fong, pot viure i créixer durant molts anys, ocupar molta superfície i això explica l'existència de llocs on sempre apareixen els mateixos bolets, són els **agres**. És difícil de veure, està enterrat o ficat dintre de les soques, entre la fullaraca o a les arrels. El miceli és molt fràgil i és fàcil de fer-se malbé si removem la terra que hi ha devora els bolets i d'aquesta manera destruïrem el fong.

A partir del miceli secundari es forma la fase reproductora del fong, l'anomenat aparell esporífer o **carpòfor**, productor de les espores, situades a l'himeni, estructura en forma de làmines, porus, agulles, que quan són alliberades cauen sobre el sòl per començar un nou cicle.

Les parts d'un bolet són el **capell**, que porta l'**himeni**, i és la part més carnosa del bolet; un **peu** o **cama** que agunta el capell. A la part més inferior del peu es pot trobar una mitja bossa anomenada **beina** o **volva**, típica de totes les amanites; quasi a la meitat del peu hi ha espècies que tenen un **anell** que

enrevolta tot el peu; és típic, també, de les amanites.

Aquestes són les parts d'un bolet típic, però no tots les presenten, sinó que hi ha gèneres que agafen les més diverses formes, algunes d'una extraordinària bellesa.

Els bolets suberosos i coriàcis solen ser bolets de soca (lignícoles) i no són comestibles més que quan són tendres (gírgoles). Els bolets carnosos, sovint humícoles, són comestibles; també hi ha espècies més o menys tòxiques (indigestes, purgants o al·lucinògens), seriosament tòxiques i fins i tot mortals.

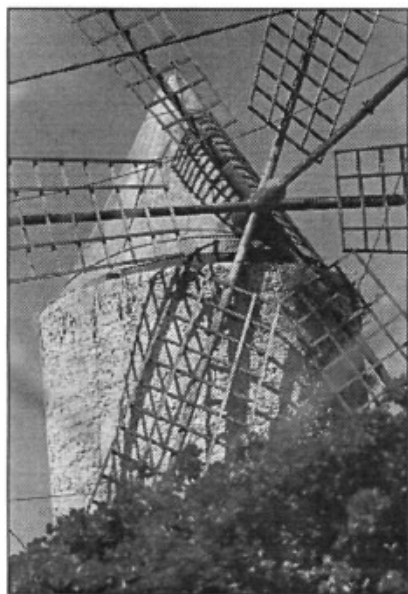
Dels diferents tipus de bolets, de l'interès culinari, de les seves característiques en parlarem els propers mesos. Aquest any que durant el mes d'agost ha plogut esperem que les condicions siguin les apropiades i el miceli produeixi una gran quantitat de carpòfors. A veure si tenim sort.

Jaume Jaume i Oliver

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

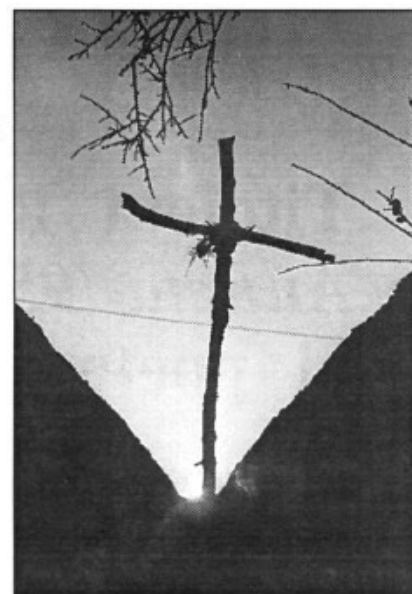

1A MARATÓ FOTOGRÀFICA D'ALGAIDA

Fotografia del Primer Millor Rodet. Autor: Gunnar Mesne.
Tema: *Abans hi feien farina...*

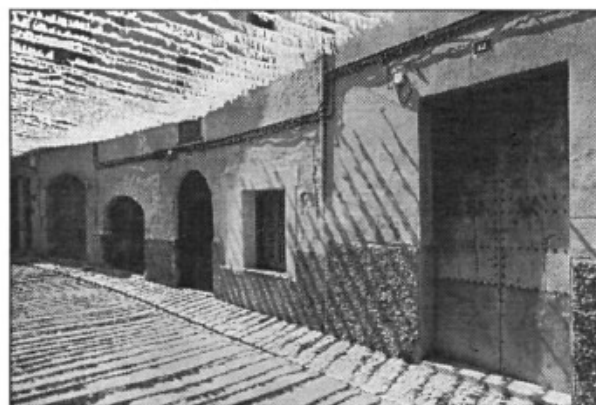
El passat diumenge 16 de Juliol va tenir lloc la 1a Marató Fotogràfica d'Algaida organitzada per l'Agrupació Fotogràfica i patrocinada per l'Ajuntament. Aprofitant l'oportunitat que ens brinda ES SAIG, us oferim una mostra d'algunes de les fotografies guanyadores (exposades durant les festes de sant Jaume a l'Edifici dels Cavallers) alhora que volem agrair la col.laboració de totes les entitats, particulars i participants que en feren possible la realització.

Fotografia del Segon Millor Rodet. Autora: Catalina Salas.
Tema: *De Jesucrist la figura...*

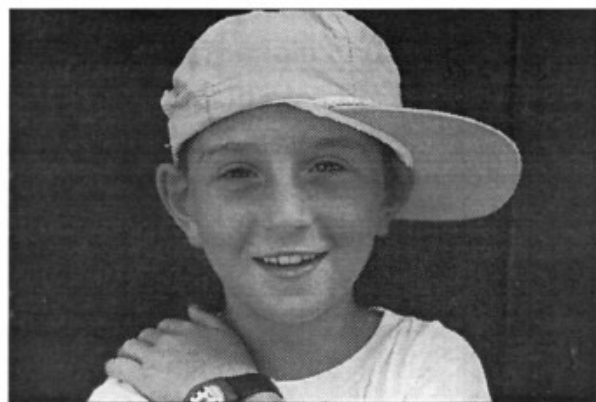
Fotografia del Millor Rodet. Autor: Gunnar Mesne. Tema: *Una certa rodonor...*

Premi a la millor fotografia. Autor: Jaume Llinàs Mateu

Premi Especial "La Caixa". Millor fotografia sobre el tema Animal o animals. Autor: Gabriel Bibiloni.

Premi Especial Associació de Restaurants d'Algaida, Pina i Randa. Autora: Sebastiana Giménez. Tema: *El meu amic.*

Titoieta Ràdio

108.0 FM

Emissora Municipal d'Algaida

Titoieta Ràdio atorga el *Premi Santa Anneta '95* de cultura i llengua catalana al poeta i periodista Miquel Cardell.

El guardó fou lliurat el dimecres, 26 de juliol, dins el marc de les festes de Sant Jaume de la vila d'Algaida.

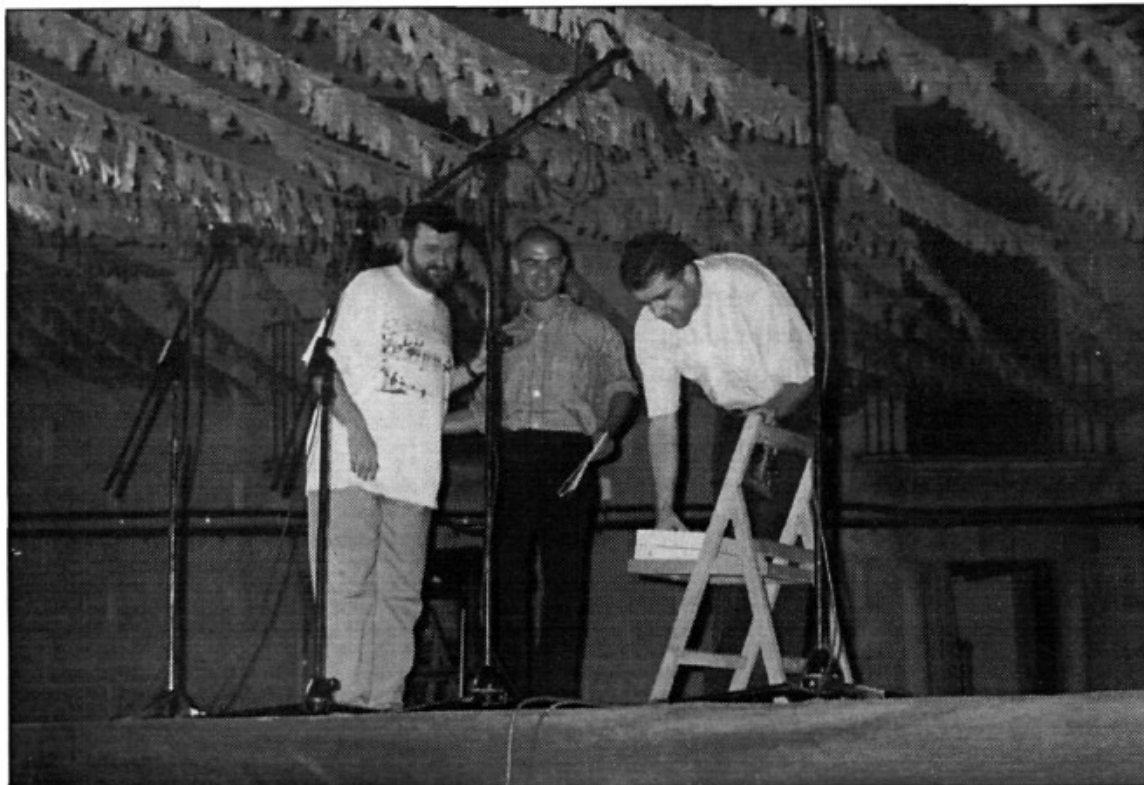
El *Premi Santa Anneta* fou atorgat per primera vegada l'any 1994. Està destinat al reconeixement d'una iniciativa, individu, entitat o grup que destaquí per la defensa i promoció de la cultura i la llengua catalana. El guanyador de la primera edició fou el filòleg i músic Biel Majoral.

Enguany, els promotors de Titoieta Ràdio decidiren entregar el *Premi Santa Anneta* al poeta i periodista Miquel Cardell. El guardó vol ésser, sobretot, un reconeixement a la feina feta, dia a dia, dins el mitjà radiofònic de les Illes. Els responsables de l'emissora municipal d'Algaida consideren a Cardell un creador de mots, un agitador cultural, una ment lúcida que sap desxifrar sense pèls a la llengua l'estat de la nostra societat.

MIQUEL CARDELL SANTANDREU, va néixer a Lluçmajor l'any 1958. És llicenciat en Ciències de la Informació per la Universitat de Barcelona. Treballa a Ràdio Nacional d'Espanya a les Illes Balears en el camp del periodisme cultural.

A la ràdio pública ha editat i presentat programes com *Ous i caragols* i *Total4* a la desapareguda Ràdio4; i posteriorment *La garriga de fum* i l'espai *Indicis*. Col·labora habitualment en diverses revistes. Setmanalment escriu un article de crítica literària al suplement de cultura del *Diario de Mallorca*.

La seva poesia s'inscriu en el realisme tardà. Ha publicat, *Elegia de grumers* (1978), *Magazine* (1983), *Instamàtic* (1990), *Tebeo* (1992) i *Material de calendari* (1993). En aquests moments resta inèdit el llibre *Sota la volta de ferro*.

El guardonat va rebre una reproducció d'un aparell de ràdio de l'any 1929

El *Premi Santa Anneta '95* es lliurà públicament el dimecres, 26 de juliol, a la plaça d'Algaida, coincidint amb la celebració de la festivitat de Santa Anna. Pròximament, a les pàgines de *Es Saig* vos oferirem una àmplia entrevista amb el guardonat. Miquel Cardell també pronunciarà una conferència a la nostra vila.

Avís important:

Titoieta Ràdio no emetrà durant el mes de setembre. La suspensió de la programació té com a objectiu fer una revisió tècnica dels equips. Reiniciarem les emissions regulars el pròxim 6 d'octubre.

Titoieta Ràdio 108.0 FM

Emissora Municipal d'Algaida

Casa de la Vila/Carrer del Rei, núm.8

NOT FOR SALE

Telèfon 971/12 53 35

Fax 971/12 50 44

GIMCANA SANT JAUME '95

PRIMER CONTROL

Assegudeta cosia
i tallava un vestidet,
amb tisores, didalet,
fil i agulla que tenia
esculpits en pedreria,
ben cisellats i gravats,
que sempre seran guardats
dins l'algaïdina memòria
com la llegenda de glòria,
al costat dels apestats.

Resposta: **les Roques de la Verge Maria**

Com veureu aquest primer control és un monogràfic dedicat al **ciclisme**. A Algaida, des de sempre, hi ha hagut molta afició per l'esport de la bicicleta, a part de grans corredors: Trobat, Pou, Cerdà...

PREGUNTES

1.- Andreu Trobat, a més de ser campió d'Espanya de carretera, va córrer el Tour de França. No us demanam a quin lloc va quedar les vegades que hi va participar, però sí que digueu quins foren els guanyadors de les edicions del Tour de França en les quals participà?

Els guanyadors foren:

1952: Fausto Copi
1953: Louison Bobet
1954: Louison Bobet
1956: Roger Walkowiak
1957: Jacques Anquetil

2.- Qui fou el guanyador del **II Cinturó Ciclista de Mallorca**? Quin any era?

El guanyador fou l'algaïdí **ANTONI CERDÀ TARONGÍ**. Era l'any **1965**

3.- Quin any es va inaugurar el velòdrom Andreu Oliver?

Fou inaugurat el **25 de juliol de 1975**

4.- Encara que no nasqués a Algaida, pels anys que fa que hi és el podem considerar com a nostre. Tothom sap qui és, es tracta d'en Gabriel Mas, però sabrieu dir amb quins equips va córrer com a professional?

Guardia de Franco (1957 - 58); Faema (1959 - 62); Ferrys (1963 - 66)

5.- La muntanya de Randa, a més de ser escenari de molts finals de curses ciclistes: contrarrelotges, finals d'etapa, pujades locals, fou el lloc on es retirà a la vida contemplativa Ramon Llull i allà es produí el prodigi, d'origen miraculós, pel qual Déu es comunicà amb Llull a través de les fulles de *sa Mata Escrita*.

On es troba aquesta mata llegendària i qui fou l'autor del poema "**Sa Mata Escrita del Puig de Randa**"?

Aquesta mata llegendària es troba a la possessió de **sa Mata Vella**. L'autor del poema és **Miquel Costa i Llobera**.

Control d'avituallament

Avui acaba el Tour de França a París. Hem seguit aquests dies els esforços dels corredors pujant colls, lluitant contra el cronometre, sofrint les inclemències del temps. Per fer-vos més lleugera aquesta prova, us posam un **control d'avituallament** on us donaran per beure. Vet aquí les senyes per trobar-lo:

Ets una serp invisible
trescant l'entranya del lloc,
que anant morint poc a poc
quedant el cos inservible.
Tapat el cap, impossible
de poder fitar els teus ulls,
ingratitude que reculls
de l'era modernitzada,
però et queda en la mirada,
la frescor dels ulls remulls.

Resposta: **font de Castellitx**

SEGON CONTROL

Els ullastres, pins, alzines,
i els oms marquen el racó
que forma la partió
de terres altes veïnes.
El safareig, colrat d'espines;
les cases, font de dissort;
el ramat de xots ha mort,
i d'alta balconada
soprèn, la seca explanada,
quan abans semblava un hort.

Respsta: **sa font del puig Moltó**

PREGUNTES

1.- Digues la data de naixement de l'algaidí **Pare Pou**, filòsof, humanista. Creiem que aquesta pregunta és molt fàcil i perquè faceu més feina, ara us demanam: quin va ser el rector que el va

batiar?

El Pare Pou nasquè el **22 de juny de 1727** i fou batiat pel vicari de la parròquia **D. Pere Reus**.

2.- No fa massa anys el terme d'Algaida fou atrevessat per un **cap de fibló**, te'n recordes de la data?

Fou el **26 d'octubre de 1991**

3.- Un home vol fer una paret de peces de marès i el mestre d'obres li ha dit que necessita 125 carretades. Quantes peces de marès són 125 carretades?

Cada carretada són TRES peces de marès per la qual cosa són **375 peces**.

4.- Nom popular i nom científic de tres plantes endèmiques que es trobin en el terme d'Algaida.

estepa joana (*Hypericum balearicum*)

pa porcí (*Cyclamen balearicum*)

coixinet de monja (*Astragalus balearicus*)

5.- L'església d'Algaida es va fer per etapes, per això us demanam els diferents tipus de volta que té?

Boveda de creueria, de canó i d'aresta.

TERCER CONTROL

El cervell pinta i dibuixa
bateig i noms d'aquest lloc
amb flamarades de foc
d'una passada nit bruixa.
El dimoni mai no afluixa,
i l'arcàngel la son perd,
romanent viu i despert,
espasa desembeinada;
S'acaba, nadius, la dada;
dos camins teniu oberts.

Resposta: son **Miquel Joan**

PREGUNTES

1.- A dalt del **puig de les Tres Fites** hi ha la fita que limita tres termes. Aquesta fita està situada enmig del lloc on es junten tres parets que fan la partió de tres possessions. Quines són aquestes possessions i a quins termes pertanyen?

Son Lleó, d'Algaida

Alcoraia Vell, de Montuïri

Sa Maimona, de Llucmajor

2.- El tema de l'educació i la cultura per la Segona República fou prioritari. Així durant aquest efímer període es construïren escoles i biblioteques. Quina fou l'enciclopèdia que adquirí l'Ajuntament d'Algaida per dotar a la recent creada biblioteca?

L'Enciclopèdia ESPASA CALPE

3.- Durant la Guerra Civil un grup d'algaidins passà del bàndol rebel a les files republicanes. **Pere Capellà** els dedica un vigorós i èpic poema. A quina zona de la península es desenvoluparen aquests fets?

A la regió de l'**ALCARRIA**, província de Guadalajara.

4.- L'església de Sant Domingo de Ciutat fou enderrocada a la meitat del segle XIX - desmortització de Mendizábal- i els seus béns foren repartits a altres temples de l'illa, així algunes de les campanes d'Algaida en són una mostra. No vos assusteu, no pujareu al campanar, haureu d'anar més amunt i mirar a veure qui era el senyor d'Albenya, vers l'any 1861, que va traslladar al santuari de Cura el Sant Crist crucificat que allà es guarda.

D. José Morell i Esteva

5.- Escriu la marca i la matrícula del cotxe més antic dels que participen a la gimcana.

Ford Fiesta, PM - 3621 - O

QUART CONTROL

La Junta Organitzadora,
voldria haver aconseguit,
que vos hagi divertit,
rient, jugant, una estona.
L'aventura s'abandona,
sols ens queda el desitjar
que, de cop, pugueu trobar,
aquest indret espaiat;
si ets alumne espavilat,
sabràs cap on ha d'anar.

Resposta: **sa placeta des Sitjar**

PREGUNTES

1.- L'autor del llibre **Memòria** té dos cans i dos moixos. Ens podríeu dir el nom de cada un d'aquests animallets?

Els dos cans són en **Lluc** i en **Menut** i els moixos són en **Xispa** i en **Pons**.

2.- Digues el nom dels components que formaren el grup musical **EXPRESIÓN**?

Pere Capellà Barceló
Jordi Oliver Gómez
Antoni Isern Mulet

Miquel Villalonga Torrens
 Tomeu Nicolau Morlà
 Tomeu Pocoví Verger
 Miquel Bauça

3.- L'any que ve, per sant Jaume, el Club Esportiu Algaida celebrarà el seu 25è aniversari. Quin va ser l'equip amb el qual jugà l'Algaida el partit de sant Jaume en aquell, ja llunyà, juliol de 1971?

C.D. SENCELLES

4.- Digues el nom dels tres cims més alts del terme. Per fer un repàs del sistema mètric, posau la seva alçada en m, dam i mm.

Puig de Cura o muntanya de Randa: 540 m = 54 dam = 540 000 mm
 Puig de son Reus: 488 m = 48,8 dam = 488 000 mm
 Puig de son Roig: 419 m = 41,9 dam = 419 000 mm

5.- Amb quina obra l'algaidí **Gabriel Janer Manila** va guanyar l'any passat el Premio Nacional de literatura infantil i juvenil?

El llibre és HAN CREMAT EL MAR

DEDICAT A PERE CAPELLA

A pesar d'haver-se mort
 lo tenim que recordar
 an en Pere Capellà
 que "Mingo Revulgo" es posà
 per esser més popular.
 Ell en tot se destacà
 per sa gran intel·ligenci
 i mirau quina penitenci
 que en sa vida li tocà.

Per esser republicà
 -idea que ell tenia-
 va haver de fugir un dia
 de ca seva i s'amagà;
 sa consigna que es donà
 que al moment d'agafar-ló
 en es seu cap tallar-ló
 i ficar-lo a un bastó
 per poder-lo ensenyar.

No varen ells lograr-ho
 en el fet que esperaven;
 de Felanitx s'escaparen
 ell amb un bon companyó;
 amb barco de poc tonor
 a Maó desembarcaren,
 allà tranquils se trobaren
 per fer sa seva labor.

De Maó varen partir
 empleant mateixa barca,
 sa idea los cridava
 Barcelona arribar-hi,
 era molt llarg es camí
 però s'hi arriscarien,
 sa vida se jugarien
 exposant-se a morir.

A Barcelona arribaren
 després de molt de penar;
 allà se varen lligar
 amb gent que congeniaren
 i a s'acadèmia entraren
 sortint ell de capità;
 en es front se'l destinà,
 de fet sa vida es jugaven.

Allà va fer sa campanya
 fins el dia que s'acabà;
 el se'n dugueren a tancar,
 que era lo que s'usava,
 el qui sa vida salvava
 ja es podia conformar,
 aquell grau de capità
 era lo que el condemnava.

Després de llarga presó
 a Mallorca tornaria,
 sa família hi tenia
 que l'esperava amb passió;
 pel mal temps capejar-lo
 moltes feines va provar,
 per fam no haver de passar
 lluitava com un lleó.

Després de tot es procés
 se posà a treballar
 i ben aviat demostrà
 que en ses lletres superava
 i comèdies publicava
 i amb sa gràcia que les dava
 a sa gent qui les mirava
 de fet varen agradar.

Però no va tenir sort
 ell durant la seva vida
 perquè es do que posseïa
 era digne d'admirar
 i no es pogué desenrollar
 perquè molt jove moria.

CLIMENT GARAU

GALERIA DE PERSONATGES IL·LUSTRES

LA BOLA DE VIDRE

contes de matinada

**L'encís de la seva
bellesa el tenia pres.**

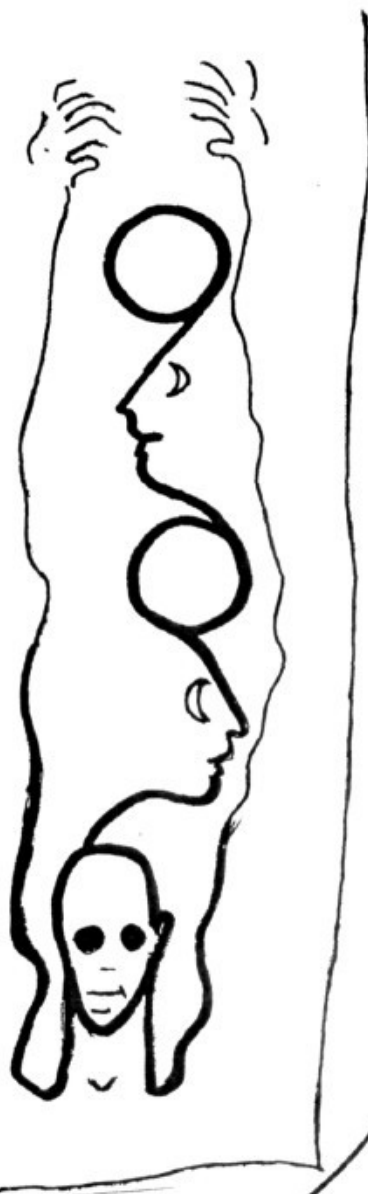
**La veia per tot arreu
i mai podia tocar-la.
Una presència
torbadora que allunyava
la raó i encenia el cor.**

**Encís, bellesa,
torbar, cor, foc... tot tan
viu i tan fugisser.**

**Li va dir: Deixa'm
tenir-te!**

**I la lluna li
respongué: Si em vols
agafar, somiem!**

VAT

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

Centre Coordinador

Biblioteca Municipal d'Algaida

Catalogació

Durant el passat mes d'agost s'ha reprès el registre i catalogació dels llibres de la Biblioteca Municipal d'Algaida per part del Centre Coordinador de Biblioteques de Mallorca que s'havia aturat per mor de problemes tècnics. Aquest registre i catalogació té per objectiu la informatització del fons bibliogràfic de la nostra Biblioteca.

Biblioteca Ambulant a Pina

A partir de la tercera setmana de setembre, la Biblioteca Municipal anirà un pic per setmana a Pina per tal d'oferir els seus serveis a totes les persones d'aquesta localitat que no puguin desplaçar-se a Algaida. Aquest servei ambulant, que ja havíem anunciat a finals del passat any, no havia estat possible dur-lo a terme perquè el passat gener ens traslladàrem al nou local de l'Edifici del carrer dels Cavallers.

El lloc i l'horari de la Biblioteca Ambulant a Pina s'anunciarà oportunament.

Novetats rebudes

A continuació us oferim una selecció d'alguns dels títols que s'han incorporat a la Biblioteca el darrer mes. Aquest provenen del Centre Coordinador de Biblioteques de Mallorca (CIM), de donacions de particulars i entitats i de l'adquisició de l'Ajuntament d'Algaida.

Llibres.

BAUDELAIRE, C. *El "Spleen" de París: petits poemes en prosa*. Ed. 3 i 4, 1994.

C.I.M. *Itineraris per la Serra de Tramuntana; Tossals Verds, Comuna de Bunyola, Volta des General, Puig de Massanella, Torrent de Pareis, Castell del Rei*. FODES

MA, 1994/95.

CUQUERELLA, P. *Trigonometria*. La Magrana, 1994.

ENSENYAT, X. *Canvi de perruqueria i altres misèries*. Moll, 1995.

GAVALDÀ TORRENS, A. *Quaranta anys sense llibertat: el franquisme*. Graó, 1994.

GINARD, D. *L'Esquerra mallorquina i el franquisme*. Documenta Balear, 1994.

MOSQUERA, R. / NADAL, A. *El procés autonòmic balear (1976-1987)*. Documenta Balear, 1994.

ROSSELLÓ VAQUER, R. / BOVER, J. *El sexe a Mallorca. Notes històriques II*. Miquel Font, 1994.

SOPENA MONSALVE, A. *El Florido Pensil*. Crítica, 1994.

YOURCENAR, M. *El laberint del món*. Proa, 1994.

Vídeos.

ATTEMBOROUGH, R. (dir.). *Gandhi*.

CHÁVARRI, J. (dir.). *Bearn o la sala de les nines*.

QUINN, M. (dir.). *Ozono: el càncer del cielo*.

SCHERMER, L. (dir.). *Blancaneus i el castell encantat*.

WEIR, P. (dir.). *El club de los poetas muertos*.

C.D.

A.A.D.D. *Forrest Gump. The soundtrack*.

AMSTRONG, L. *Satchmo*.

COMPANYIA ELÈCTRICA DHARMA. *20 anys: Força Dharma*.

PAUL WINTER CONSORT. *En directo en España*.

REM. *Monster*.

**Consell Insular
de Mallorca**

ESPORTS

FUTBOL

La temporada ha començat. El C. E. Algaida, després d'uns mesos de feina, està a punt per dur a terme la campanya dels 25 anys.

La directiva està encapçalada p'en Joan Mut amb Jaume Jaume (secretari), Antoni Sánchez (tresorer) i Llorenç Manila, Jaume Balaguer, Xesc Ramis, Joan Capellà, Biel Bi-L'amo'n Joan de Son Alegre va ser la II edició del torneig de partides ràpides que per Sant Jaume disputaren més de quaranta escacistes de lo mior de Mallorca.

Jordi Llaneres, rebé un merescut homenatge. Tomeu Ramis, Tomeu Gomila, Pedro Ballester, Biel Gomila, Toni Mayol, Toni Sitjar, Joan Garcias i Xesc Trobat i prepara una temporada amb la inclusió dels equips de 1ª Regional, Juvenils 3ª, cadets 2ª, infantils 2ª, benjamins CIM i futbol 7. En total sis equips que lluitaran per aconseguir l'èxit en cada partit i, en tot cas, fer esport i salut.

La primera plantilla de l'Algaida ha quedat així: Joan Reinés com a entrenador i els porters Fernando Ruiz, Joan Mesquida i Tomeu Ferragut amb els jugadors de camp Biel Gelabert, Rafel Rafael, Joan Nicolau, Sion Moya, Toni Serra, Carlos Alomar, Sebastià Vega, Miquel Sastre, Joan Riera, Carlos Palmero, José Barquero, Mateu Capellà, Pedro José, Francisco Barceló i Manolo Adamuz.

Homenatge a l'amo en Joan de Son Alegre

Durant un partit entre els equips del C.E. Algaida i els veterans es va retre un senzill homenatge a l'amo en Joan de Son Alegre com a mostra d'agraïment a la seva trajectòria com a seguidor de l'Algaida i pel seu recolzament al Club.

Gràcies, l'amo en Joan.

Futbol Sant Jaume

Durant les passades festes i aprofitant el partit entre l'Algaida i el Ferriolenc es va retre un homenatge a dos jugadors que durant molts d'anys han defensat els colors del nostre equip. Es tracta d'en Miquel Ramon Matas i en Toni Capellà (Lloret) que enguany deixen la disciplina del primer equip encara que quedaran lligats a l'equip de veterans.

Futbol-veterans

D'autèntica reconversió podem dir que és el que es proposen enguany els veterans d'Algaida (Auto-Ferragut i Jaume Català.

escola Levante) ja que són nombroses les incorporacions fetes per potenciar la ja veterana plantilla.

Confien que les darresres posicions d'anys passats ja siguin història.

ESCACS

Una prova de gran èxit va ser la II edició del torneig de partides ràpides que per Sant Jaume disputaren més de quaranta escacistes de lo mior de Mallorca.

Antoni Pont va ser el guanyador d'aquest torneig. En Toni Ripoll (setè a la general) va ser el primer local seguit de Rafel Puigserver i Santiago Pascual.

També direm que en el torneig infantil de Sant Jaume hi participaren 16 nins dividits en dues categories: de més o menys de 10 anys. Entre els més grans els guanyadors foren: Tomeu Ramis, Xavier Leon i Joan Crespi. Dels més petits la classificació fou: Catalina Vich, Cristina Ma.

Foto de fa uns anys. En Jaume Toledo amb Maia Khiburdanidze, aleshores campiona del món.

En Jaume Toledo ens informa que per a la propera temporada ja està en marxa la incorporació de les activitats a l'edifici d'usos socials, la preparació de la lliga i un calendari d'entrenaments per a tots els interessats en els escacs.

Aquest mes de setembre es compleixen quinze anys de la constitució del nostre club d'escacs. Sens dubte és una fita important.

BICICLETES

Pujada a Cura 1995

Enguany els guanyadors en les diferents categories han estat:

Juvenils:

1. Pere Mindona
2. Llorenç Sastre
3. Joan Frco. Perelló

Socials:

1. Maties Puigserver
2. Rafel Servera
3. Pere Oliver

Veterans:

1. Rafel Pistola
2. Toni Trobat Marí
3. Toni Trobat "Aleman"

Federats:

1. Tomeu Fullana
2. Tomeu Ribas
3. Tomeu Mulet

Hi va haver una participació de 25 corredors.

Gran Premi ciclista Algaida

El guanyador de la prova va ser en Miquel Alzamora.

Direm que degut a un greu accident que havia sofert el nostre corredor Jaume Salas no pogué participar en aquesta carrera.

VOLEIBOL

Festa de l'esport

Durant les passades festes de Sant Jaume, concretament dia 19 de juliol, es va retre un homenatge a tots els esportistes algaïdins i es va lliurar una placa a l'equip infantil femení com a Campió de Balears per segon any consecutiu i que per primera vegada ha

assistit al Campionat d'Espanya fet a la província d'Alacant on quedà classificat en desena posició enfrontant-se a les primeres potències nacionals d'aquest esport. Un lloc molt meritori si tenim en compte que va ser la millor classificació obtinguda pels equips de Balears en tots els esports. L'entrenador i el delegat (Miquel Artigues) reberen uns obsequis de part dels pares i no podien amagar la seva emoció.

Per a la propera temporada aquestes jugadores, infantils i cadets, ja estan frissant de començar per intentar novament lluitar pels primers llocs. Les que també estan animades són les juvenils que per primer cop a Algaida participaran en aquesta competició, una competició diferent, molt més forta i difícil, on l'altura és determinant, però les nostres jugadores tenen molta il·lusió.

Concentració nacional infantil

Aquest mes d'agost passat, a la ciutat castellano-manxega de Guadalajara es va fer l'annual concentració nacional infantil de volei-

bol. L'aportació de jugadors del C.V. Algaida ha estat nombrosa ja que ha comptat amb tres jugadores infantils (Maria Vila, Maria del Mar Puigserver i Maria Laura Ferragut) i quatre jugadors (Issaac Draper, Felip Gelabert, Sebastià Nadal Urrea i Rafel Amengual) així com la del seleccionador balear n'Andreu Gelabert. Tenint en compte que això és una operació ALTURA per captar jugadores i jugadors de voleibol alts no està malament la nostra participació.

Equips propera temporada

En principi es té previst participar en la categoria de promoció amb equips d'iniciació, benjamí, aleví i infantil.

A la lliga unificada: infantil i cadet.

A la lliga federada: juvenil femení.

Desitjam sort a tots els participants i els donam l'enhorabona pels èxits de la temporada passada.

JOAN TROBAT

Selecció balear masculina que va participar a la concentració nacional.

PINA

FESTES DE SANT COSME I DAMIÀ

Per les festes de Sant Cosme i Damià hi haurà missa solemne i homenatge als vells, com sempre a la sortida de missa damunt Plaça.

El dissabte a vespre, torrada per a tothom a la plaça organitzada per la Parròquia i l'Ajuntament.

Dos partits de futbol, un d'al.lots i un de veterans.

Ball de bot.

Exposició de fotografia amb el tema monogràfic "Sa Font de Pina" al local social de Can Lluís a càrrec de Pere Oliver i Bernat Servera.

TORRENT

Ara que han fet net el torrent és el moment de fer-hi una excursió o passejada, ja que s'hi pot anar peu pla per de dins. Farem de Ruberts a Pina i és molt interessant observar-lo des de la perspectiva que vos deim; per devers Son Jordà i es Molí d'aigua i Son Campà la vegetació exuberant fa que sigui molt hermós; a més hi ha cinc pontets petits de pedra molt antics i que val la pena veure.

XESC OLIVER

A LOS SANTIS COSME I DAMIÀ

*Sant Cosme i Sant Damià,
sants doctors en medicina,
a tots els habitants de Pina
dau-los salut i benestar.*

*Presidiu la nostra església
des del seu altar major,
vestiu-mos del vostre amor,
ompliu-mos de saviesa,
i es bé anar a escampar
com una simple rutina,
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar.*

*Patrons sou del poble nostre
des d'aquells anys maleïts
quan aquells homes afligits
cercaven el favor vostre,
per 'xò de llavors ençà
es poble en voltros confia,
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar*

*Es comellar improductiu
per culpa d'aigua embassada
fent de tota sa contrada
un perill pel col.lectiu,
i llavors es poble pensà
en sa influència divina,
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar.*

*De damunt es campanars
on sou sa nostra senyera
vigilau de temps enrera
com a valents capitans,
per 'xò de sa vostra mà
es poble orgullós camina,
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar.*

*De Son Bou a Son Mesquida,
de Son Moll a Son Corró
és es solc de partió
de sa vostra infermeria,
com a valent guardià
amb amor i gelosia
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar.*

*Dins el cor de la pagesia
tots som camperols d'arrel,
beneiu nostre conreu,
es ramat i sa garriga,
i pel dia de demà
mai falti matèria prima,
a tota sa gent de Pina
dau-los salut i benestar.*

*Sant Cosme i Sant Damià,
vos honram aquest sant dia,
a tots els habitants de Pina
dau-los salut i benestar.*

BERNAT COLL I SUREDA

UNA XERRADETA... (acabament)

-Hi havia anys primers?

-El meu pare em contava que els anys de sequera a Son Llubí i Son Maig duïen el bestiar a abeurar a la font de Pina, trossejaven les serments de la vinya i les picaven per dar-les al bestiar i la gent menjava figues seques torrades al caliu. Anaven a cercar l'aigua a sa Font en 4 gerres que duïen amb els arganells, per abocar-la a la cisterna.

-I quin altre ofici tocàreu?

-Vaig anar una temporada amb un marger de Son Gat i vaig aprendre a fer paret seca; també culejava a una finca que compràrem dins el terme de Sencelles, Can Joanet, i vaig anar aprenent, fent paret i aixecant esboldrechs. Darre-rament he fetes moltes parets, les

cobrava a 80 duros cada dia i tenia molts de jornals.

-I que no estàveu un poc lligat amb l'esglèsia?

-He col.laborat amb l'esglèsia perquè mos havien pujat així. Era l'obrer del Cor de Jesús i anava per les cases a cercar un donatiu que normalment era un plat de blat. Replegava una barcella o una i mitja. També el Dijous Sant feia d'apòstol i si faltava s'escolà jo hi feia.

Vet aquí un home senzill i conformista que mai l'ha mogut l'interès. Una dita seva, quan un es queixa d'una cosa o l'altra, és: "Que no estàs bo?". Crec que molts podríem prendre exemple d'un comportament com el seu.

BERNAT SERVERA I
BERNAT COLL

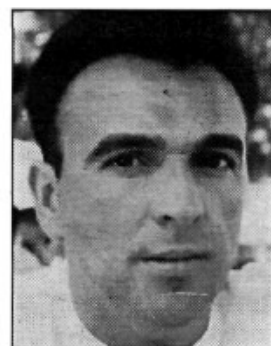
MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Rafel Pou Capellà. Va morir el passat 13 de juliol als 86 anys.

Tomeu Perelló Garcias. Va deixar dia 21 de juliol a l'edat de 58 anys.

Ens Josep Vidal Llompart. Va morir dia 18 de juliol a l'edat de 37 anys.

Mariano Vanrell Mulet. Morí dia 25 de juliol als 84 anys.

Jaumeta Sastre Fullana. Va morir dia 2 d'agost. Tenia 89 anys.

NAIXEMENTS

Maria Antònia Oliver Arrom, filla d'Andreu i Margalida. Va néixer dia 20 de juliol.

Maria-Petra Munar Montadas, filla de Francisco i Matilde Petronila. Va néixer dia 12 d'agost.

Xavier Castañer Roca, fill de Vicenç i Antònia Maria. Nasqué dia 20 de juliol.

UNA XERRADETA AMB...

l'amo'n TONI FOC

Si en el nostre poble hi ha una persona que destaca per la seva bondat i per saber conformar-se amb el que té tant si les coses li van bé com si no, aquest és l'amo'n Toni Foc.

-Vaig néixer el dia 15 d'agost de 1906, els meus pares vivien a ca sa tia Joanaina, davant la casa que més tard construïren dins un tros de Son Ribes. El picapedrer era mestre Joan Estrella i conten que l'eixobava el vespre amb un llum d'oli.

-Quins records teniu de quan éreu al.lot?

-De petit anava a costura a ca ses monges i després vaig anar amb el mestre Andreu Ferrer que feia escola a ses cases noves de Son Correu. Record que feia de tet al meu cosí en Felip de Son Jordà; també record que per anar a missa els diumenges em posava les sabates de mumare perquè jo no en tenia.

-Vos posàreu a fer feina al camp de molt jove?

-Record que el meu pare me junyia la somera per anar a llaurar, mentres ell anava a jornal. Als 10 o 12 anys llaurava amb una arada de fust a Cas Fuster de Can Verd; llaurava enmig del sen Pere Barca i el sen Miquel Miquelet i deien que feia el tirany tan dret com ells per esser un al.lot.

-On féreu el servei militar?

-Vaig fer el servici a Africa al batalló 59, 3ª companyia. Vaig anar destacat a Targues i a Tisiffi, més tard a Quijote, a la vorera del mar, i d'allà a Alhucemes. Hi vaig estar 18 mesos en temps de la dictadura d'en Primo de Rivera. Era soldat de 1ª i practicant de la companyia.

Una vegada anàrem a treure els morts que hi va haver l'any 21, n'hi havia una gruixa de més de 8 pams tapats de calç.

-Què féreu quan tornàreu?

-Ajudava el meu pare a conrar la terra i fent de barber amb en Toni Masset que tenia la barberia a les cases petites de Son Correu; abans del servei militar ja hi havia fet de mosset. Feien pagar 8 cèntims, però jo ho feia per 6 cèntims; els dissabtes i diumenges treia de 9 a 10 pessetes. Guanyava més que els missatges de Son Ribes. Afaitava i tallava els cabells arran o amb clenxa; els diumenges en tallava molts als al.lots, arran. També vaig

fer de barber a Can Xiscos i a can Garrover.

-Quan vos casàreu?

-No vaig frissar massa, em vaig casar als 43 anys amb na Margalida Vallespir que ja mos coneixíem de feia molts de temps i tenguérem dos fills, en Toni i en Pere.

-Com era la feina al camp?

-A ca nostra no teníem molta terra i agafàvem 4 rotes de Son Ribes, una als Antigois i les altres al Figuerat, amb un sistema rotatori, dos anys per l'amo i dos pels roters. També dúiem terres a mitges.

(segueix a la pàgina anterior)